

B A J A

vegyes tartalmu hetiközlöny.

Megjelenik minden vasárnap.

Elfizetési árak:

Egész évre	5 frt.	— kr.
Fél évre	2 „	50 „
Negyed évre	1 „	30 „
Neptanítóknak egész évre	4 „	— „
Egyes szám ára	10 „	— „

Hirdetési díjak:

Háromhasásos petit sor	8 kr.
Nyitlertben soronkint	15 „
Bélyeg minden hejtetését	30 „

Szerkesztői iroda.

Baja s lap szerelmei részét illető küldemények intéződik:
Hajnalit óra, régi posta épület.
Leveleket csak bormentesen fogadjatnak el. Köziratok nem adának vissza.

Kiadóhivatal:

Az előfizetési pénzek és hirdetések a kiadóhivataltól: N. A. n. a. y. L. J. a. s. könyvtárához. — Küldendők beérkezéskor, Scheiner-tele ház.

Elfizetési felhívás

„B A J A”

című hetiközlönyre.

Elfizetési feltételek:

Egész évre	5.—
Fél évre	2.50
Negyed évre	1.30

Baján, 1877. decemberhő

A kiadóhivatal.

T a n ü g y.

A házi és iskolai nevelés.

(Folyt.)

Tekintve azt, hogy a házi nevelés legtöbb esetben nem oldja meg kellőleg feladatát, az állam teendője a nevelés körül annál több, mert nemcsak saját tulajdonképi hivatását kell betölteni, hanem a házi nevelés hiányait is pótolni. A magas közoktatási miniszterium méltánylást, elismerést érdemlő buzgalommal, lelkesedéssel ügyekszik hazánk tanügyét oly karba hozni, hogy az ifjú nemzedék a haza jövőjének megbízható kezességévé képeztesse, legújabb időben a magas közoktatási tanács új tanterve is erről tanuskodik, melyet észrevételezés végett az országos közép-tanodai tanáregylethez származtattak át azon célból, hogy a tanfőnök véleménye e tervezett felett a m. k. közoktatásügyi miniszterium előtt mielőbb tolmácsolassék. Maga a tanterv oly szakavatottan, oly körültekintő gondnal van szerkesztve, hogy ebben is biztosítékot találhat minden honfű az iránt, hogy e művelet nem lesz mint elődei, ephemer

kísérlet, hanem tanügyünk reformjának megbízható alapja.

A tantárgyak sorában kiváló, gondot igényel paedagógiai szempontból az anyanyelvi tanítás.

Ezt szakembernek bizonyítgatni nem szükséges. Hazánkban e tantárgynak felette nagy fontosságot köleszőnnek politikai és művelődési körülményeink is; e polgortörzsi és magyar nyelvi tanításnak kettős feladata van, egyrészt minden gyermeket kellően oktatni saját anyanyelvében, azt annyira meg kell vele kedveltetni, hogy soha semmi körülmények közt mással fel ne cserélje, továbbá az országos nyelvet a más ajkú nemzedék közt is kell lehetőleg terjeszteni. Művelődésünkre kiváló befolyással van a negyven milliót meghaladó német elem; nehogy ez nemzeti szellemünket teljesen elborítsa, nyelvünk és irodalmunk tanítására kell első sorban gondot fordítanunk: a nemzeti nyelv és irodalom szellemkincsét kell jövő nemzedékünk előtt feltárni, ezeket vele nemcsak megismertetni, hanem irántok lelkesedést is keltsünk, mert „nyelvében nemzet élni enyészni szokott.”

(Vége következik)

M. E.

Budapesti level.

Körüt a művészek házában.

Tudomány és művészet képezik azon mérleget, mely megmutatja mennyit nyom szellemileg valamely nemzet. A mely nemzetnél művelésnek örvendnek a tudományok, virágásznak a művészetek, azon nemzet nyomorult nem lehet soha. Oly állítás ez, mely nemcsak napjaink modern államaira alkalmazható, de meg volt érvényessége már a legrégibb időkben is. Nincs nemzet az ókori népek közt, mely oly nagy mértékben vívta volna ki magának az utókor tiszteletét, mint a régi görögök és rómaiak.

Ha szépet és magasztost, nagyot és fenségest óhajtunk a régi görögök és rómaiak története bő-

ven szolgáltat adatokat hozzá. Homer és Hesiod, Phidias és Praxiteles, Apelles és Zeuxis, Virgil és Tacitus, Horac és Cicero oly nevek nek örökre tándokölni fognak a világtörténetben; s nem irgijésre méltó sorsa-e az a nemzetnek, hogy oly férfiakat tud felmutatni, kiknek műveinél századok szellemi adúlást szerzesnek? s nem méltó-e ily nemzet az utókor tiszteletére? Joggal mondhatta tehát egy írónk, hogy „nem gyárak, nem roppant épületek tesznek valamely nemzetet nagygyá, hanem könyvek, folyóiratok, akadémiák.”

Ha figyelembe vesszük nemzetünk álláspontját akár a tudományokban, akár a művészetekben, míg egyrésztől nem lehet elismerünkkel nem adoznunk azon kevesek buggó fáradozásainak, kik mindent elkövetnek a nemzet nagygyá emelésére; másrészt szomorúan kell constatalnunk azon körülményt, hogy a közönség pártolása korántsem arányos a tudományos termeléssel. Örömmel kell tekintenünk a komoly tudományok művelésére irányzott törekvéseket, de annál leverőbb a közönség által azok iránt tanusított közöny. Fájdalom, de nálunk nagyobb az írő, mint az olvasó világ. Mig a komoly tudományokkal foglalkozó írő művéből 50 példányt juttat írórtársainak, addig az olvasó közönség alig 10 példányt fogyaszt, és ez mindenesetre szomorú jelenség. Így vagyunk tudományos állapotainkkal.

De mit szolgálunk a művészetek? Hol van közönségünknek a művészek kielégítése? melynek eltszükségletét kell lennie, ha a művészetek felvirágzását és fejlődését óhajjuk. Országszerte utazhatunk, mig egy monumentális épületet találunk, még fővárosunk közterein is alig találkozunk szobrokkal, festészeinknek a külföld ad kenyert.

Nemzeti muzeumunk noha régiségekben harmadik (Kopenhága, Stockholm, Budapest) mégis a képművészetek iránti érdekltséget oly csekély, hogy nem eroda, ha művészeink kényszeríték műalkotásaik számára az elismerést külföldön szerezni meg Nálunk a közvélemény a művészetet csak mint luxust tekinti; s mint ilyen természetesen nélkülözhetetlen tart; a szobrászt nem tekintik többnek a kőfaragónál, a festészt a mázólnál, példátlan ama naivság, melylyel egy magyar „örög úr” egy hangverseny alkalmával egy kitű-

A »Baja« tárcája.

A Rajna mellett.

— 1872. aug. 26 —

Oh Rajna, a világnak
Nagyhiru folyama,
Melyről ezer költőnek
Zeng hajólo dala.

Sehes vized zűgása
Hajdankort emleget,
Mig partod koszorúznak
Virányok, zöld hegyek.

Szép hegyeid lejtőin
Mosolyg a zöld borág,
Melynek nedvével messze
Dicsőt a világ.

Erdőd bús homályán
Tündérek lejtenek,
Eszűtős holdvilágnál
Béves dalt zengenek.

Nézett réám közelről
S távolról hét hegyed,
Élén a szirtorommal
S romjával a felett.

A Loreley dalának

Sejtem bűv hangjait,
És látám tengedezni
Arany hajzálat.

A mint arany fűsével
Dalolva fűsül,
S szívennek régi gyászát,
Buját mind fölveré.

Homályos nyári éjjel
Álltam partod felett,
Mig száz hajóid faklyája
Rád fényözönt vetett.

Meregtem dalnokodnak
Mérész láng énekén,
Kivel arany borodnak
Mézet is izeltem.

Láttam hitét népednek,
A tisztát, igazat,
És ennek zalogat, az
Óriási dombokat.

Népeddel szent imában
Mig egyesült szívem,
A L e g m a g a s b trónházhoz
Lengett föl szellemem.

Ah itt szeretni tudnak
Erősen igazán,
A szívek lánggal csügnek
Az Istenen s hazán.

S míg ennyi szépet és jót
Meregre nézelek,
Sívom föl-fölvehal és
Óromban éledeg

S oh Rajna, mégis nélad
En boldog nem vagyok,
Szemem rajtad függ s halkem
Hozzában anjalog!

Szülők József.

Egy év külföldön.

(Folyt.)

Bécs, augusztus hó 15-én.

Pozsonyban gőzhajóra szállva, siettem benn kényelmes helyet biztosítani magamnak, midőn egy negyed óra múlva felmentem a fedélzetre, elmondhattam Baja hajdosójával:

Bécs és völgy is elmaradtak,
Feltűnt sem lát már honból,
Atrándok a rónáját;
Baja, mint az ég kíséri,
Szíve vérzik szívó fáj;
Mély keserű zeng szava:
Isten hozzád szép-haza!

Ismét lementem a tornyba és egy szögletbe ülve elővettem Horacomat, kinek epistolái és satirái mindenkor remsé utórszam. Ódái iránt kevésbé tudok

nó hegedűművészt kiemelt, azt mondván, hogy „ez már derek cigány.”

Ily korlátolt felfogás mellett bizony nem örvendhet felvirágzásnak művészetünk, pedig nem gondoljuk meg, hogy a művészet gyönyörkeltes hatása mellett még mily hatalmas gazdasági tényező is, mily sok iparágunk szolgáltató anyagot a feldolgozásra pl. az építézet, a szobrászat, memmi munkaerőt foglalkoztat a színészet, hány embernek ad kenyeret a nyomdászat? Mindenekfelett pedig fontos tényező, hogy a művészet semmi beruházást nem igényel, nem emészt fel tőkét, mert forrása a művész elméje; találólág mondja Pfán Lajos, hogy „Homer és Virgil Shakespeare és Molière, Mozart és Beethoven oly czégek, melyek bármely bankár irigységét fel-üit-hetik, mert ezeket sem pénzügyi válságok, sem háboru nem rendiethetik meg, s nem változik soha, szóval a legbiztosabb értékpapírok.”

Elmondhatjuk tehát ismét, hogy nem lehet nyomorult azon nemzet, hol a tudományok és művészetek pártolásnak örvendnek, a legelső tehát, mit minden honfitól és honleánytól követe-lünk lehet, hogy legalább pártolás által ipar-kodjék lehetővé tenni tudományos haladásunkat, művészi emelkedésünket. Csakhogy ezen pártolás is miiben nyilvánul nálunk? Ha megveszi valaki valamely költő műveit, ezzel megfelelt — ugy hiszi — honfiumi kötelességének, pártolja az iro-dalmat, az nem pártolás, ha mi ekként csak párt-oljuk irodalmunkat, akkor haladásunk csak rár-gás, a könyvtelnekek életszükségleté kell lennie.

Dr. Ferenczy József.

(Vége követik.)

A zombori népkör.

Z o m b o r, január hóban.

Megengedi t. szerkesztő ur, hogy lapjában a zombori kaszinók legifjabbikáról a „Zombori népkör”-ről megemlékezem, röviden eseten-lyén annak keletkezését, folyó életét. Míg a többi ká-za nem annyira művelődés — mert hisz min-den egyes tagja művelnek tartja magát már mi-kor belép — mint inkább társas összejövetel, szórakozás, időtöltés, ölesőbb újságolvasást végett van, a népkör pár excellence a művelődés magasz-tos célja szültte. Bizonyítják ezt a nép felfoga-sához szabott ismeretterjesztő felolvasások, melyek időnkint a kör helyiségében tartanak; bizonyítja ezt ama körülmény, hogy az olvasni nem tudóknak mások olvassák él s magyarozgatják az újsá-gokat; bizonyítja ezt a szellem, mely a körét életi: a testvériség, a hiszalom, az egymáshoz kö-zeledhetes szelleme a gazdag úrtól le a parasz-tig, a nagykereskedőtől le a házallóig.

Mint minden új intézménynek, ugy a zombori népkörnek is mindjárt keletkeztek támadtak s vannak most is ellenségek, különösen a magaspör-tűek (hauze-voles) osztályából. Zombor népe ugy is bunyevác levén — ennek a számára lón tu-lajdonképen a népkör mivel bunyevác férfiak által alapitva; ebből a körülményből a nem bu-

nyevácok azt sajtolták ki, hogy e népkör nem lesz egyéb mint egy gyujtívég, mely a pau-szativismus napjából előtű sugarokat a bunyevá-cizmus gyujtóujába összegyujtívén mindent mi magyar vagy legalább nem a bunyevác nép nyé-re van, lepörköljön.

A népkör megalkotóira ráfogták, hogy nem a bunyevác nép művelődése czéljok, hanem, hogy egy erős bunyevác pártot teremtვენ minden nyilvános állást nevezettekkel töltsenek be ugy annyira, hogy még a miniszterek is a templomban zeutil csak bunyevácok lehessenek.

De mindez nem áll; sőt mondhatom, hogy a zombori népkör életereben nagyon is magyar vér pezseg; hogy a vezérférfiak mind tetőtől talpig derek magyar férfiak! Sőt részünkről azon óhajt fejezzük ki, bár fejdőlnek a zombori népkör a jó bunyevác nép kimivelése alapján oly hatalmas gyujtóujt, mely mind a bunyevác, mind a ma-gyarokat összetartásra gyujtván egy erős magyar tábort láthatnánk ma-holnap a folyton győző szre-bek ellen föllátitva. Ez lenne a zombori népkör élete, működése, hatása, jelentősége kiföl. A kör belétele, mint azon osztály, melyet képvisel, hétköznapokon esendés, szerény; vasárnap s ünne-pnapokon igen élénk, mit a tagok számból, mely közel öt száz, lehet következtetni. Ha kiolvas-tad magad. találhatsz ott mindennemű kaszinóban előforduló szórakozásokat.

A kör belételenek föllírsítésére igen bőcsen évenként egy két társas lakoma rendezetik a tagok számára. Ilyen lakoma volt a népkör helyi-ségében f. hó 5-iki este közel száz terítéssel, — népköri banquetto ezime alatt. E banquettet nem fog ártani egy kissé megregrisztálni tanuló-gul a rendezőknek a jövőre.

Az egész lakoma általában sikeriltnek mon-dható azon egy kifogással, hogy a szellemi táplá-lék — a toasztok túlsága miatt a test májdnem éhesen maradt; nem mintha nem lett volna mit enni, hanem nem volt szabad enni, mert nem volt szabad tálnni, míg egy valóságos toasztversenyt végig nem hallgatunk. A toasztirozás egész má-na volt. Mintha csak toaszt gyakorlat iskolában lettünk volna: a toasztok végtelenség, az elől-nek folytonosan esendet parancsoló esengetője, eszmátnan pinezerek stb legalább erre mutattak. Hogy annyi toashos hiába ne küzdött legyen, a kiválókbatk viszont megraktáljuk lakoma utáni dessert gyuanit egy kis kritikával. Dr. A. ur feltöszöntése sikerült. K-a ur toasztjait ehomá-lyosítja az, hogy túlságosan affektálja bennök ol-vasottságát. A toaszt, különösen amikor sok a vetélytárs, legyen rövid és velős, nem pedig tu-dományos bülgözések tárcaója, nem cifra kalit-ka, melyben egy veréb siratja elrabolt szabadsá-gát. V. ur mindig mond valamit, de oly hangon, mintha a szeminiarumban az éhes kispapoknak a martyrológiumot olvassák el. L. ur mint redesen tüzzel beszélt és oly emelkedett, oly intónáló hangon, mintha a diva Patinák akart volna sze-kundálni. Jól kezdett toasztjából néha nem tud kikeveredni K. ur ügyesen elrimelte egyik toaszt-ját; de a második toasztja mindjárt szülelése kezdetén szörnyet halt, midőn azokhoz fordulva,

mondvacsináit oraculumaira, s csak azért is kimon-dom, hogy Horác, epistolái és satirai nekem jobban tet-szenek mint ódáinak harmónegyed része. Sokszor ol-vastam el e kedvenceimet, meg is látszik rajtam — ép úgy messze ekladandozott ezsem, mint a mily messze esapang soksor tanóta alatt a haza egynemely nagyre-ményű sarjáé, pedig ez ugyan sokat akar mondani.

Végre látván, hogy nem vagyok oly kedély han-gulathal, hogy olyan egyéneml mint Horác társalkod-hassam: becapattam a könyvet és az utitársaságot vettem szemügyre, nem mintha új ismeretéseket ak r-nék kötni, ez hujón és gőzköcsin egyáltalán nem tör-vényem, de most épen semmi kedvem sem volt hozzá hanem hogy egy kissé szórakozzam. Először egy zsidó kiskereskedő ötlött szemembe mert ez csinálta a leg nagybób lármat. Folytonosan járt a szája, ezer kérdni valója volt, mindenkint megszólított, mindenkinek el-mondta családí viszonyait stb. stb. Épen most egy né-met nyárszopolgárnál beszél, nem hiába poszonyi, de igazi Kraxelhuber Tobías: szörnyen okos ember, a kérdző minden kérdésre írtóztató komoly képpel és ritka önhittséggel felelt: nagy örömmel politizált, és sajátjaként árulta azt mit a Neues Pester Journal teg-napi száma mond. Mellettök egy angol lord úti, arca ritka butaság kinyomatá volt; ezenkívül kétkedtem is lórsága valóságos, mert meg mertem volna esküdni hogy Handelsreisender képpében többször látam Baján: útközben gyakran nemestülnek meg egyes hű uródi Adámnak én csak azt szeretném tudni, kit csinálak

lek a népet képviselték, egy oly kifejezéssel ált, melyet nem merünk ide írni. E kifejezés fölött nem akarunk istenszékadni, de vétség volt az a népkör czélja ellen. Maxima puero reverentia. A bunyevác nép a műveltség terén még gyermek. Ha kedélyt művelni, szivet nemesteni, izlést fino-mítani akarunk — ezt csak is a megfelelő mód-szer — a finanság által érthetjük el.

Végül megjegyzem, hogy a Zombori népkör nagy turkóli, rajong Ozman pasáért, kinek én is, e sorok írója határtalan tisztelője levén hátor voltam török nevet felvenni.

Ozmani.

H I R E K.

Helyi hírek

— A „Baja”-ra még mindig előlehet fizetni: az eddig megjelent számköböl kellő mennyiségű példá-nyokkal rendelkezünk.

— *Vilász Allaga Inra urnak.* Lapom 2-ik szá-mában egy beteg nőről szólván azt mondám: „Isten mentse meg szeretőt a bajai kórházól.” E sor, így a mint van, a hermeneutika szabályok szerint azt je-lenti, hogy előny atok a házi ápolásnak bármily kor-házi, tehát a bajai felett is: erre soraim különben is utalnak, mert könyvrodalomunka hitvam fel a jövővé-leketek, hogy az illto az előnyösebb házi ápolásban részesíthető legyen: e véleményem, ugy hiszem, nem alaptalan insinuató, a minék hivatali bülgözösgában bőlyegezni jónak láttá. Megjegyződök, hogy mindenki saját szavaínak legbitelesőbb értelm-özje. Allaga ír azonban nem így értette a dolgot, hanem a mint látom a sorok közt olvasott, a mi — mellesleg so-nyomná csak az lehet értelme, hogy én kórházunkra vonatkozólag még sok óhajtni valót találnék ha Allaga ur, mint a bajai kórház gonduok azt mindna kifogás föltűtnek tartja, ugy hogy arra nézve más felfogást egy általm meg nem térhet, akkor kegyed igen is túrlemlen mások véleménye iránt, de az ellevelemény azért még nem alaptalan insinuató! Ha minden gyermek igazan olyan volna, a minékek aija tartja; ha minden intézmény igazán olyan volna a minékek gonduoka hirdeti: akkor a világon igazi ügybelet volna — de addig míg ily Eldoradoban ily Utópia-ban nem fogunk élni, addig az ellevelemény, értelmes emberek előtt, bizony nem lesz alaptalan in-sinuatio, hanem egyszerűen — ellevelemény. Emittett soromban, meg csak azért sem nyilvánvhat a kórháza vonatkozo semmiféle alaptalan insinuató, mert arra semmi okom sines és nem is szokásom insinuatú: talán inkább gonduok nr valóban felesleges soraban beszél: Cicero pro domo sua! Az izetlen éccelés terére követni nem akarom. Legyen megjegyződök, hogy akkor midőn majd a bajai kórházról fogok szólni, akkor nemcsak egy exclamatiohan fogom azt tenni. Különb-igen megtisztelő réam nézve, hogy egyetlen egy sorom is oly fontosnak tartatek, hogy ily hosszú, részletes és tüzetes méltatásra illetoleg fejtgetésre talált, és hogy — értélesésem szerint — nyomban f. hó 9-kén délután Dr. Hauser Mrk polgármester, Dr. Saly Imre és Allaga Inre urak a kórházat megvizsgálták: ez nem csekély megkülönböztetés épen ezért változtalan tisz-teltelt maradok Dr. Margalts Ide.

— *Deutsch Mátýs* talpig becületes bérli jan. 5-én este 7 órakor szivörgésben hirtelen kimult, ugye-árvát hagy maga után. E gázós eset közzajánkozás tárgyát képezi. E hirt mltől lapunk zárta után vettük, azért csak most közölhetjük.

— *Világállitás.* Az 1878-iki párisi közkiállitás magyar országos központi bizottsága a „Baja”

lelkeseadni, csak a harmadik könyv egyes magasan szár-nyaló ódái tudnak felmelegíteni, a többen sok helyütt gorog utánzás észlelhető és a saltus lyrikus rövására különél több történik: óh türelmes papiros, köszönöm szívszegedet, hogy nem tiltakozol ezen észreveteleim ellen, tudom ha e soraim egy-egy kritikuss kezényébe esnének, ki nint nálunk otthonos szokásszeriat a bíráló-dó munkából csak szék sort szokott előválni, vagy néha csak czímét és utolsó lapját nézi meg — factum! II. egy szótárt ez előtt több évvel, ily mélységés tanul-mányozás után bírát meg a „Tanár-egylet külö-nyé”-ben — bizonyára, szörnyen kikéne ellenem, hábár Horához közvetlenül nem is volna szerencsése, de hi-réből ismeri, s az elég, hogy minden észrevételet a мой nem égv emelő, szentesítőréséként fenysiten. Ezzelét két évvel aesthetikai essaiát írtam: „Párhuzam Vörösmarty és Arany mint epos költők között.” mon-dhatom, hogy elég gondal készült és a kritika egy fiat-l Z. K — azóta kolosvári dr. — személyében az Ellenör hasábjain csak ez iteletré érdemesitette: „jámbor szán-dék”; ily mélységés oraculum levén nálunk a kritika tekintettel arra, hogy az oraculumokra semmit sem adok, tekintettel arra, hogy tudom mikép dicsérik egymást, sőt önmagukat — factum! — és munkájukat néme-lyek a hirlapokban: mondom tekintettel erre, meg arra, meg amarra — úgy beszéltek mint valami minisiteri kör-levél, hisz licet magnis componere parva” — tehát neked naplóm hűségés papirosa, titoktartás feltétele alatt meg-sugom, hogy nem sokat hederitek a hirlapi kritikusk

meg inkább másokat e vagy magukat; ez példaul hogy végig — az az Bécsg — angolnak tartassék mind-veggé hallgatott, bizonyosan egy szót sem tudott an-golul felel ugy látszott ugyancsak ég a kivánsá-gtól Kraxelhuber és a politizáló kiskereskedő politici-vitáiban részt venni.

En nagyon örültem, hogy a Handelsreisender-öbött lord lett, — legialább kevesebb volt a lárma. Szem-életit befejezték. Öszintén szövla untatót; semmi új, semmi érdekes alkot: ilyeneket sokszor láttam. A vidék Pozsony és Bécs közt sem igen érdekel; már vagy nyolczor tettem ezt az utat és bár nagyon erő-ködtém e hosszú és unalmas uton három érdekes pont, más többet nem találtam, a többire nézve erre is az áll a mit egy német utazó arra a kérdésre felelt: Wie gefallen ihnen unsere Gegend in der Bácska? „Ge-gend, Gegend,” válaszolt a kérdézet „hier ist ja keine Gegend, nur Platz für eine Gegend.” Lementem tehát a háloterembe és rossz kedvemben elaludtam, Párisról álmodtam, majd meglátom megfelelő e való az álom-nak; nem tettem egyebet mint Bécset a negyedik hatványra emeltem. kíváncsi vagyok nagyjótanom-e?

Aug. 15 én reggel Bécsbe értem, a hol is egész nyugodtan írom e sorokat, mert a vágy Bécset látni nem igen csalt ki a Metropole ne vedik emeletéről.

(Folyt köv.)

szerveszövetének igen terjedelmes közlemlényt küldött be közlés végett, a Párisban kiállítandó magyar borok ügyében; mivel azonban Baján j b o r t e s p e d i s o k a t igen is szokás fogyasztani, de ilyen természetű határban ugyan nem terem, és így nem is reménylik; hogy valaki Bajáról b a j a i b o r t ki akarja állítani: azért e terjedelmes közlemlényt lapunkba ugyan nem iktattuk be, hanem ha valaki bármily tekintetből annak tartalmát, utasítását ismerni óhajtja, azt a szerkesztő szívesen rendelkezése alá bocsátja. — Ez utasításból kitűnik — ki hitte volna — hogy a kiállítás-orkon nem bor hanem fessett víz szerepel!! Az utasítás erre nézve így szól: „Minden egyes borfélésegből legalább 6 palack küldendő be, és pedig négy palack valódai borral, két palack ellenben az illető borhoz hasonló színes fessett vízzel töltendő meg. — Ez utóbbiak fognak kiállítatni az állványokon az előbbieknél a bírálat idejére a kiállítási bizottság pinezejében fognak megőriztetni”. stb. Ebből napnál világosabban kiderül két dolog: először hogy csakugyan nem mind anyan a mi fénylik, és másodszor, hogy efféle borkosztoló bizottsági tagság mégse boldogság.

— Kősa ügyvéd és neje Adél szíves intézkedéséből és felügyeletét alatt, unokájk, Csényei Gizella, ki Agóts Borbála 3 férfi gyermekét szült szegény vincseleneknél Menyhért kislendát tartotta keresztvén, a beteg ágyban és nyomorúságos állapotban fekvő, 6 és 2 éves gyermekét is terhelte anyának némi felügyelése. — A kegyes adakozóktól következő könyöradományokat gyűjtötte, nevezetesen: Millánusé 1 frt, Fátyu Izabella 60 kr, Horanskyné 50 kr, Fátyu Lajosné 1 frt, Csernyos Nagy Vilma 40 kr, Medgyesi Gaborné 1 frt, Rajcsányiné 1 frt, Hunyady Antalné 1 frt, Müllendner Mari 1 frt, Peschikné 50 kr, Mittermann Jánosné 50 kr, Gyöngyösi Mari 50 kr, Szutrély Lópnőné 1 frt, Krahm Flóra 30 kr, Csukás Lászlóné 50 kr, P. V. 20 kraj. Szabó István özvegye 30 kr, Bándlné 50 kr, Szutrély Istvánné 40 kraj, Özv. Hepp Anna 1 frt, Ivánovicsné Mária 1 frt, Deák Vilma 30 kr, Lovassy Sándorné 30 kraj, Ispanovics Péterné 30 kraj, Fehérvári Péterné 30 kraj, Özv. Csánányi Anna 20 kraj, Müller Jánosné 2 frt Latinovics Kanyó Julia 50 kraj, Horváth Janka 50 kraj, Cs. E. 20 kraj, Grünwald 40 kraj, Özv. Zaltszkyne 30 kraj, Holler Emma 30 kraj, Horváth Ölkőné 20 kraj, Margalits Edéné 1 frt, összesen 21 frt, és mutatán a nevezett szegény anya ezen könyöradományokat kezeihez nyerni szerencsés volt, e nagykegyű adakozóknak, a szíves intézkedőnek, és gyűjtőnek ezennel örökös hálás köszönetét nyújtamta.

— Carnéal. Az ír. nyelvet által a „Nemzeti szálloda” termében 9-én rendezett báli nyitotta meg szép sikerrel az ideai baklót sorát. — A bál nők által igen vonzó látogatva (bizonyára a férfiakot tavaly győzlen látogatott baklót sorától visszatartva) de az ott levők kedélyessége teljes körpárlást nyújtott, mert tisztelet a keves kivételnek, ezuttal fessz nem uralkodott. A neygeseknél még a nagyamnaknak is elő kellett rukkálni. Az első négyest 20, a másodikat 23 pár táncolta. — Ott láttuk a bajai hölgyek szörű virágait: Spitzer Elvica, Spitzer Richa, Weidinger Flóra, Kirschbaum Fanni kisaszonnyok, továbbá a fiatal asszonyok szép sorát Schön Antalné Khon Hermannét Kriszabér Sándor és Károlyné, Rosenbérghn, mind izleltesen elegans toilletekben. — Az emlészen rendezett füzértánc után csakhamar hajnali ¼ 4 kor szeljezslótt a díszes társaság.

— Rablási kisérlet. Folyó hó 9-én éjjel K. G. házán egy borjas tehenet akartak elhajtani; a borjú nyakkán levő esengő nyészere kijött a gorda, a latrok egyike rálőtt, de nem találta el. A lovére a telhen kirtartotta magát a gazok kezéből és visszairamodott az istállóba. — a rablók is jónak látták elcsúszni. — Jó lesz, ha a rendőrség lehető cheberségt elitrog forog mindentel.

— Éjjeli kényág. Folyó hó 9-én valamivel éjjel után, valami mulatságnál távozó s a vásártér felé közeledő egy épen epi piablóna templom sarkán mulatságnál pisztolyt sított el: a környékbeli házak lakói rémulé tekintetűek ki ablakukból, azt hívték tüz van. A lövedést — akár nappal akár éjjel — legszigorúbban, kellene büntetni. Rend, hol késel az éji homályban!!

— Csend élet. Rue György zenés és néze összejelzőalkotkai, egyszere az asszony késsel főjőro rohan és gyomorba akarja szúrni; a kés azonban az erősen kikeményített üngün elsklított és a seb csak könnyű lett. E fáj szenvedélyessége ismeretes, de ez még is csak egy küss sok a jóból.

— Jutalomjáték. Ligeti Katalin k. a. Csóka Sándor egyik legkiválóbb színművésznője jutalomjátékát folyó hó 26-án a „Trapeziumi Herczegné” fog (lódatni: valóban azon színművész, ki a „Vereshaju” cím szerpben a bajai közönműgye anyt elvezetett és örömet szerzett, meg é r d e n e k i l a h o g y e z t a k ö z ö n s é g n e k i t ö m e g s m e g j e l e n e s é t a l a j u t a l o m j á t é k o n v i s z o n o z t a.

— Csáodár Péter úr bájos nejével f. h. 9-én délután egy órakor várt meg Bajától elutazva Topolyára, hogy ott hivatalos mőködést mint szolgabíró megközje; az idő esős volt, rokoni és barátai bizonyára azt kívánták nekik „a hány eső esik rájuk, annyi áldás szálljon rájuk.”

— Mulatságos ürvénat. Cs. Zs. úr hivatalos teendőben pár nap előtt Mélykúton volt; a mint az utczán járt-kelt egy kakast víró szolgáló állítja, meg, „Schacter ur kérem, épen magához akartam menni, hogy ezt a kakast levágya.” „Sebaj hugom, felett a megszólított, itt is mindjárt elvezetehetem, s kivéven kését a kakast lefejezte. A cseled háza megy. Asszonya a mitétet nem találja szabályszerűnek, s tudakozdik, ki vágta le a kakast; végre ferje segélylőre rá jó, ki kivitte azt véghez: erre a urfi kakast szepen megsejtsü ekkör Cs. Zs. nek a szállodában, később átlátogat a ferje a tréfás urhoz, ki a megférélttáját kakasával vendégelte meg.

— Egyletelnek. A kereskedelmi csarnok tisztújító gyűlésén e hó elején értek meg a választások. Elők Beck Soma; alelkők: Koller Agoston; pénztárnok: Weidinger Jakos; választmányi tagok: Boschán, Rothfeld, Schön Politzner, Spitzer, Nagy, Rosenberger, Weiss, Schöber, Kohn Rozendorf. — A polgári ölköség új tisztikara következő: Elők: Drescher Ede, alelkők: id. Müller János, pénztárnok: Görönczör Ferenc, főkönyvtárnok; Berényi Déniel, alkönyvtárnok: Vola Déniel, jegyző; Sztarszovics János, választmányi tagok; Mészáros, Csukás, Frankenberg E., Király S., Harikovics J., Oay L., dr. Barts, Kazát J., Császár E., Stampel J., Freudig S., Horváth J., Zsvánovics F., Fábry L. id. Patrovic J. dr. Struhák Huayadi A., Kigeri J. új. Tury M. Szutrély J., Bimler J. Rull A. Leutschuk J., Stern L. — Legközelebb lesz az „Uj Casino” tisztújítása, a hol, már több év óta a régi tisztikar újra megszokott választani.

— Horváth József joggyumasiusi tanár, a napokban az utcán elcsuszav, karját súlyosan megütö. Mindennap reggelre az utcák ol sikkora fagyának, hogy a járáskéles némely helyen elvezézzel jár, más városokban a főkapitány elszokta rendelni, hogy mindenki háza elé homokot vagy lamut bintsen. Baján illyent az idő nem láttuk. Ha a kapitányság ez ügyben nem intézkedett, az sajnos mulasztás, ha pedig intézkedett és senki sem engedelmeskedett — az bizony szomorú volna.

— Színházi jutalrend. Vászárnap „Angot, koldien „Egy szép asszony titka,” szerdán „A Lovodi árva,” Gyulay M. Ferenc jutalomjátékait, csütörtökön „Angot,” szombaton „Falu rossza,” Szegszárdy K. Péter jutalmait, vasárnap „A Vereshaju.”

— Jutalomjáték. Szerdán Gyulai szorgalmas színeznők jutalmára adatok: a „Lovodi Árva,” melegen ajánljuk a közönség kegyes parlogasába.

Megyei hírek.

— Szabadka. A városi tanács országos szegényet hozott önön fejére decz. 31-én hozott határozatával, ezen legrendezettheb viszonyok közt levő város, mely már azon kedézzó helyzetben van, hogy mond esticziáj följoyn lejjeb és lejjeb szállíthatja; ez a város volt az, mely kellemes újví megfelpetésül összes városi tisztviselőinek, tanítóinak stb. fizetését egyszerre 10 százalék alább szállította! És miért? Mert az ugynevezett néppárt — bizonyára olyanféle mint Baján valaha Dikan Palkó & consortes — irizye a hivatalnok karnak. Magam voltam jelen pár év előtt a bajai városi tanácsülésen, midőn egy 30 évig besülettel szolgált hivatalnok szerez 300 forintos nyugdíjáról volt szó; dicső Dikan Palkó akkor azt mondta: eleget lophatott, nem kell neki semmit sem adni (ipissima verba). Ugylátszik most Szabadkán állt be az oh lép! dicső arája. Ha az értelmes polgáriak, vallási, nemzeti, társadalmi cotérakóra oszlik: ez szokott a dolog vége lenni. Valaha azt mondták a megyében Szabadkáról: van vasutja vas nélkül, gőzmalma gőz nélkül, színháza szinesz nélkül, fürdője víz nélkül, pénzutára pénz nélkül, ma minden tekintetben javult, csakhogy ma másképp szól majd a közmondás: van tanácsa — — — mi nélkül nő? Egészítsd ki tetszésed szerint nyjagas olvasó! M.

Vegyes hírek.

— Párisi apróságok. A legmulatságosabb rokonosság a világban. Valaki egy párisi laphoz a következő levelet intézte: En egy ó z e g y e t vettem föl, ki elő hazaszagából származott felűnt leány nyál birt. A tyám szerelmes lett e leányba és nővi vette.

Ekkép atyám vómmé, menyem pedig anyámmá vált, minthogy férjhez ment atyámhoz.

Kéves idővel aztán nőmnek fia született, ki atyámmak sógorává, egyuttal azonban az én nagybátyámmá lön, minthogy testvére volt anyámmak.

Atyámmak neje időközben szintén egy fú anyjává lön, ki o s é s é m m é e s u n k á m m á lön, minthogy leányomnak fia volt.

Nőm tehát egyuttal nagyanyámm volt, minthogy anyja volt az én anyámmak. En pedig nőmnek férje és egyuttal u o k a j a voltam. Minthogy pedig valamely személy anyjanyájnak ferje annak nagyjapja: én ö n ö n n o m m a g y m n a g y a t y á j á v á l e t t e m. (Köz.)

— Mulatságos félvévés. Kornblum Mózes gácsországi zsido egy pére ügyében Glaser igazságtügyi minsterhez akart menni. A zuggyűvve azt mondá neki: „Jegyezze meg jól magának, mielőtt a minster szobába be fog lépni, és inas kirtyjáját fogja kérni. Gondoskodjék kirtyjákról. Pár napra rá Kornblum a minsteri előszobában van. „Kirtyjájt” kiált rá az inas. Mózes benyal zsebébe, kivessz egyet és átadja. Az inas meg sem nézve beviszi Glaserhez, képheltetni mennyre nevetett ez midőn kezében egy — vorús dísnót lát!

— A nemzeti színházban 1877. april 1-jétől decz. végéig a dráma 40.392 firtol. az opera 70.111 forintot jövedelmezett: tehát kilenc hó alatt az összes jövedelem 110.503 firtol.

— IX. Pius pápának kínos eszűbántalmi vannak, de azért vidor kedélye el nem hanyagja, legújabbban ezen betögségére tréfásan azt jegyző meg: „E féjaldalm végsőben meg csillagszerű tesznek — delben is csillagot látok tőlük.”

— Kutya ünnepe. E hó 10-én Drezsdában az utczákon sokokat sok kutyát lehetett látni. A kutyák fejről kőszorok és szallagok esűntek le; egy szóval egész kutya ünnepe volt. Hogy mi volt az ünnepe oka? egyszerűen az, hogy a kutyaadó emelésére vonatkozó törvényjavaslat megbukott.

— Mulatságos napjukk volt nem rég az ostrogohoki parasztoznak. Az a hir kapott szárnya náluk, hogy az oroszok teljesen meverték a türököket, s hogy a szultán is elfogták, ki ezentúl Ostrogohokba lesz internálva. A szultánnal együtt elhozóknak kincseit, a miért is nagy lesz a fuvar. A parasztozt erre gyűlést hívtak össze, melyben élénken

vitatkoztak, hogy mennyiért szállítsák a szultánt küncsével városukba. Ez alkalommal a felett is meg egyeztek, hogy miként ékerítsék a rengeteg sok aranyt. Egyhangulag elhatározták, hogy vitkút vesznek, melynek gőzét aztán csak másnap ábrándultak ki, mertükre esvén, hogy biz a szultánt még eddig nem fogták el a kozákok.

S z i n i s z e m l e.

Színház. Szombat on f. hó 5-én Lukácsy: „Zsido apácza és II. József”-ekerült színré, hol csak a gyenge kardsalok lehet megérni; mert különben az előadás sikerült volt, a szereplők mindegyike, de különösen Leövey Ilka (a zsidónő szerepében) dicséretesen játszottak; volt is taspvirha s a kis számú közönség többször ki is hitta a szereplőket; Szegszárdy (Lewi), Marossy (barát) is dalaiért kivették részüket a dicsőségéből. V a s á r n a p, 6-án, Lukácsy; „Vereshaju” ja szokott sikerrel adatott, még pedig zsufozással lett előt. — Hétfőn, 7-én „Huszárszín”-t adták; a bár nem nagy számú közönség tetszés nyílvánításit kedvelvön s különbözően Kantay Teréz (Borcsa) szép éneke és játékáért többször a lámpák elé hivattatott. — Kedden, 8-án Björnsterne „Csőd”-jétt adták Marossy asszony jutalmát; csak kevesen jelentek még még a színház rendez látogató közül is, de azért mindnyájan a szereplők közül jó kedvel játszóttak a Gaál (Jakobson) még tapsokat is nyert. — Csütörtökön, 10-én elővetők ismét az „Egy rozember” vizjátékot, de ezuttal csak kis közönség nézte s a sikerült előadás aránylag kevés tapost aratott. Kár hogy Leövey Ilka előadás alatt nevetgél: az még méltatlanság a közönség és a derék színházgató iránt.

Irodalom és művészet.

Beküldött: Javaslata a középiskolai rendtartás módosításához. A magyar határvárosi figyagatásról. Ára 50 kraj. Szegez 1878. Várna L. A közoktatásügyi minsterium az országos közpantodai tanárégyetnek a középiskolai rendtartás ügyében benyújtott emlékiratát véleményes javaslatlételre átadta, a főigazgatóknak. — A magyar határvárosi tankerület főigazgatója, Mészáros Ándor úr, a véleményes javaslat ki munkálására, s sze elő figyumnasi és főrelátandó tanári karából, saját előkötletű, e ügy kilenc tagu bizottságot alakított: kibocsátott má e bizottság sikerünten munkája és méltán minden tanferú és a tanlyg minden barátjának figyelmébe ajánlható.

Megjelen a Figyelő 1878-iki 15-ö füzete következő tartalommal: Mikes Kelemen műveiről, Abafi Lódtól. — A XVI. század egyházi lyrája. Bodnár Zaigmondtól. — Fábán Gábor, Abafi Lajostól. — Szent Hilarius, Harasztó Gyulától. — Báró Amadé László egy költeményéről, Imre Lajostól. — Bacszányi életrajzához, Bayer Ferentől. — Kazinczy F. leveléről, Cserei Farkashoz, Horváth Dömétől. — Kovács Pál, Beethy Zsolttól. — Kovács Ferenc levele Horváth Ádámhoz Abafi Lajostól. — Kölcsey Ferenc levelezése Ormos Lászlóval Abafi Lajostól. — Irodalomtörténeti repertorium id. Szinyeyi Józseftől. Kisebb közlemények: Rabalais és kora. Folyó iratokról. Hiba igazítás stb. Egyes fűzet ára 1 frt. A 10 fűzetnyi egész évi folyam ára 8 frt.

Szerkesztői üzenetek.

O-manni! Zombar. Iren köszönet. Szívességgé által igen le vagyok kötelezve. Nem is hittem volna, hogy így kiváló helyen is reánk gondolnak.

R. P. Zenta. Köszönet a szép levelet. A jövő számban közlöm: egy két változtatást kell tennem rajta, kitöltöm mind azt, a hol rém szók.

Netelnekn. Ilyben. A L-g ügyre vonatkozólv névtelen beküldött cikket sem el nem hiszsek, sem közölni nem fogjuk.

Sz. J. Kalocsa. A virág rokona és a bírálat illetékes helyén osztandó tetszésben részesült. Köriük Híadort Rajna igen szép Dr. F. J. Igéretének öröndek. Igéret adomány? ár.

Üzeti tudosítás.

Baja, 1878. jan. 12.
Buza 10—10.20 zab 5. 80, rozs 7, kukorica 6 ft.
Az árak 100 kilogr. után.

Nyilt tér. *)

BERGER TERÉZ
BAJA
SPITZER JÓZSEF
BAJA
JEGYESEK.

*) E rovathban közöltetkört nem vállal felelősséget a szerk.
Felelős szerkesztő:
Dr. Margalits Ede.

